

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

ปัญหาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกประเทศ และเป็นปัญหาที่มีความสำคัญเนื่องจากเด็กและเยาวชน จะเป็นอนาคตที่สำคัญของประเทศที่จะนำพาให้ประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้า ซึ่งพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง วันที่ 28 มกราคม 2495

“อนาคตของชาติทุกชาติย่อมขึ้นอยู่กับเด็ก เพราะเด็กก็คือผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดีอยู่ในศีลในธรรม เคารพต่อบทกฎหมายของบ้านเมืองเสียตั้งแต่ยังเยาว์ เมื่อเติบโตขึ้นพลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ ก็โดยต้องมีพลเมืองดีตั้งว่านี้ ข้าพเจ้าจึงมีความพอใจที่รัฐบาลของข้าพเจ้าได้มีความสนใจในปัญหาเกี่ยวกับการที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด และพยายามคิดหาทางที่จะอบรมบุคคลเหล่านี้ให้กลับตนเป็นพลเมืองที่ดี”

ด้วยเหตุนี้ทุกประเทศรวมถึงประเทศไทยต่างให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาคriminal behavior การกระทำความผิดของเด็ก

จากการศึกษาพบว่าความหมายของคำว่า “การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน” มีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาเข้าใจความแตกต่าง ระหว่างคำว่า “พฤติกรรมอาชญากรรม” และ “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” ซึ่ง “พฤติกรรมอาชญากรรม” (Criminal behavior) หมายถึง การกระทำที่ผิดกฎหมายอาญา ส่วน “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” (Deviant behavior) หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำความผิดที่แปลกแยกไปจากจารีตประเพณี ขนบธรรมเนียม วัฒนธรรมและความเชื่ออันเป็นบรรทัดฐานหรือมาตรฐานของสังคม

ทั้งนี้ พฤติกรรมอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบนมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน คือ ทั้งสองกรณีล้วนเป็นการแสดงออกถึงพฤติกรรมที่ผิดแผกจากกฎเกณฑ์ หรือระเบียบของสังคมแต่แตกต่างกันที่ พฤติกรรมอาชญากรรมมีมาตรการของ “การควบคุมอย่างเป็นทางการ” (Formal control) เป็นตัวกำหนดหลักเกณฑ์ชี้วัด ในขณะที่พฤติกรรมเบี่ยงเบน กลับมีเพียง “การควบคุม อิงนิยามอย่างไม่เป็นทางการ” (Informal control) เป็นตัวชี้วัดเท่านั้น

เมื่อกล่าวถึงนิยามของการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน ”จะพบว่ามีความหลากหลายในการจำกัดความขึ้นอยู่กับความคุ้มครองเด็กและเยาวชนในแนวคิดของสังคมนั้น ๆ ซึ่งสามารถสรุปความหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน

พจนานุกรมทางกฎหมายของแบล็ค (Black’s Law Dictionary) ให้คำจำกัดความของคำว่า “Delinquent child” ว่า “An infant of not more than specified age who has violated any law, or who is incorrigible” ซึ่งหมายความว่าผู้เยาว์ที่มีอายุไม่เกินที่กำหนดไว้ ซึ่งได้ฝ่าฝืนกฎหมายใด ๆ ซึ่งการกระทำนั้นไม่สามารถแก้ไขเยียวยาได้

บุญเพราะ แสงเทียน ได้กล่าวว่า การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน หมายถึง “การกระทำความผิดทางอาญา ตามประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นที่มีโทษทางอาญาและการกระทำความผิดกฎหมายอื่น ๆ ซึ่งบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของศาลเยาวชนและครอบครัวที่จะพิพากษาหรือมีคำสั่ง” ซึ่งเป็นการให้ความหมายโดยเทียบเคียงคำว่า “Juvenile Delinquency” ในภาษาอังกฤษ

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ไม่ได้บัญญัติความหมายการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนโดยตรง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาเมื่อพิจารณามาตรา 10 จะสามารถสรุปลักษณะการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้ดังต่อไปนี้

การกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 11(1))และการกระทำความผิดซึ่งถือว่าเป็นความผิดโดยเฉพาะ ได้แก่ เด็กหนีเรียน หรือเด็กที่ต้องได้รับความสงเคราะห์เนื่องจากกำพร้าบิดา มารดาหรือถูกบิดามารดาทอดทิ้ง หรือเป็นเด็กพิการทางร่างกาย และจิตใจหรือสมองอันอาจจะเป็นอันตรายต่อตัวเด็กเองหรือผู้อื่น (มาตรา 11 (2)-(4))

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถแยกการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนได้เป็น 2 ประเภท คือ

(1) การกระทำความผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ถ้าผู้ใหญ่กระทำผิดสังคมจะมีความรู้สึกและเข้าใจว่าการกระทำดังกล่าวเป็นอาชญากรรมและผู้กระทำความผิดเป็นอาชญากร แต่เมื่อผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชน สังคมจะมอง ว่าเป็นเพียงพฤติกรรมเบี่ยงเบนและผู้กระทำความผิดเป็นเพียงผู้กระทำความผิดกฎหมายอาชญากร

(2) การกระทำความผิดในลักษณะเชิงพฤติกรรมที่รัฐเห็นว่าเป็นความจำเป็นต้องเข้าไปแทรกแซง ทั้งนี้ รัฐจะเข้าไปแทรกแซงในเงื่อนไขอันจำกัดเฉพาะกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเด็กหรือเยาวชนเท่านั้น อาทิเช่น การหลบหนีออกจากบ้าน การหนีโรงเรียน เป็นต้น ซึ่งรัฐจะเข้าไปแทรกแซงหรือ

ควบคุมดูแลเด็กและเยาวชนดังกล่าวเพื่อแก้ไข ปรับปรุง และฟื้นฟูเด็กหรือเยาวชนดังกล่าวให้กลับเข้ามาอยู่ในกรอบของสังคมและเป็นการป้องกันมิให้กระทำผิดใด ๆ ที่รุนแรงและเลวร้ายมากยิ่งขึ้น

โดยสรุป จึงอาจกล่าวได้ว่า การให้ความหมายดังที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้มีความสอดคล้องกับมุมมองความผิดเป็น “อาชญากร” (Criminal) แต่ถือว่าการกระทำดังกล่าวเป็นเพียง “พฤติกรรมเบี่ยงเบน” (Deviant behavior) เท่านั้น

ส่วนสาเหตุปัจจัยที่มีผลให้เกิดการกระทำความผิดของเด็ก พอสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลให้เกิดปัญหาการกระทำความผิดของเด็กมีด้วยกันหลายปัจจัย เช่น สาเหตุอาจจะเกิดมาจากตัวของเด็กเอง กล่าวคือ เด็กที่กระทำความผิดจำนวนมากที่ปัญหาทางด้านร่างกายและจิตใจเป็นมูลเหตุ ผลักดันส่งเสริมให้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ซึ่งอาจจะเกิดจากด้านพันธุกรรม ซึ่งประกอบด้วยสติปัญญาและจิตใจ ในทางวิชาการ ยอมรับกันว่าสติปัญญา อุปนิสัยและโรคบางอย่างถ่ายทอดจากพ่อแม่สู่ลูกหลานได้ เช่น ปัญญา อ่อน จิตใจบกพร่อง ซึ่งเป็นแนวโน้มให้เด็กกระทำความผิดได้ง่าย และสาเหตุทางด้านร่างกายและโรคทางร่างกายที่ผิดปกติ เช่น โรคทั่วไป หรือปัจจัยในด้านของสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ สิ่งแวดล้อมที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด คือ ครอบครัว เพื่อนบ้าน ชุมชน โรงเรียน ซึ่งครอบครัว นับว่าเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญมากอันดับแรกในการ สร้างนิสัย บุคลิกภาพให้แก่เด็ก ถ้าครอบครัวมีความสุขการเลี้ยงดูดี เด็กก็จะเจริญเติบโตเป็นคนดี ประพฤติตัวดี แต่ถ้าครอบครัวไม่มีความสุขเด็กก็หันไปพึ่งพาเพื่อนและสิ่งแวดล้อมรอบตัว และการคบเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญถ้าคบเพื่อนเกร มีความประพฤติไม่ดีจะชักนำไปให้เด็กดี ๆ กระทำความผิดกฎหมายได้ โดยเฉพาะเยาวชนที่ครอบครัวมีปัญหา

ส่วนในเรื่องประวัติศาสตร์ของกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนของประเทศไทยนั้น หลังจากที่ได้ศึกษาพบว่า ในสมัย โบราณในการปฏิบัติต่อเด็ก ยังคงยึดถือ แนวปฏิบัติตามธรรมเนียมประเพณีและหลักศีลธรรม เช่น เด็กต้องได้รับการดูแลอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ ต่อมาเมื่อประเทศมีความเจริญขึ้น จึงมีการพัฒนาด้านการปกครองและกฎหมายต่าง ๆ นั่นคือ กฎหมายฮัมมูราบี ซึ่งเป็นกฎหมายเก่าแก่ ซึ่งได้บัญญัติในเรื่องของการคุ้มครองเด็กและการลงโทษเด็กเอาไว้ ส่วนกฎหมายสุเมเรียน เป็นกฎหมายใหม่ที่เก่าแก่รองมาจากกฎหมายสุมาเรียน รองลงมาคือกฎหมายของชาวฮิบรู (ยิว) ต่อมาคือกฎหมายโรมัน กฎหมายคอมมอนลอว์ของอังกฤษตามลำดับ ส่วนในสมัยปัจจุบัน ในระยะก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 กระบวนการยุติธรรมของประเทศต่าง ๆ ถือตามแนวทางของอังกฤษ ทุกประเทศต่างมีปัญหาเรื่องเด็กเร่ร่อน เด็กจรจัด การก่ออาชญากรรม จากปัญหาดังกล่าว รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ภายใต้การนำสหประชาชาติ จึงมีการเคลื่อนไหว แก้ไขกฎหมายหลายด้านในปัจจุบัน โลกในสมัยศตวรรษที่ 20 มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน เช่น

เศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสื่อมวลชน แต่ปรากฏว่าเมื่อสังคมเจริญขึ้นจิตใจของมนุษย์ กลับตกต่ำลง เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวให้ทันกับสภาพสังคม ประเทศที่มีความเจริญทางวัตถุสูงก็เป็น ผู้นำในการให้ความรู้ใหม่ มาใช้ในการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมต่อเด็กให้ดีขึ้น ซึ่งตระหนักถึงความสำคัญ ของเด็ก ซึ่งควรได้รับการคุ้มครองจากสังคม ในเรื่องการลงโทษก็ต้อง ปฏิบัติให้เหมาะสมต่อสภาพของจิตใจและวัย (ประเทือง ธนียผล, 2546, หน้า 17-19)

เมื่อมีการกระทำความผิดของเด็กและ เยาวชนในจำนวนที่เพิ่มขึ้น ประเทศไทยได้ เล็งเห็นถึงความสำคัญ โดยหามาตรการทางกฎหมายที่จะเข้ามาคุ้มครองดูแลเด็กที่ เสี่ยงต่อการ กระทำความผิด รวมถึงเด็กเร่ร่อน และเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือ ซึ่งแต่เดิมนั้นกฎหมายที่ ใช้ในการคุ้มครองเด็กของประเทศไทยคือ ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 132 ลงวันที่ 22 เมษายน 2515 และประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 แต่เนื่องจากประกาศคณะ ปฏิวัติใช้ มาเป็นเวลานาน ซึ่งเนื้อหาไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ดังนั้นเพื่อเป็นการ ปกป้องคุ้มครองเด็ก ให้ทันต่อสภาพสังคมและสภาพแวดล้อม ที่เปลี่ยนแปลงไป รัฐสภาจึงได้แก้ไข ปรับปรุงกฎหมายที่มีอยู่เดิม แล้วตราขึ้นเป็นพระราชบัญญัติคุ้มครอง เด็ก พ.ศ.2546 ซึ่ง พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2546 และมีผลใช้ บังคับ ตั้งแต่วันที่ 30 มีนาคม 2547

โดยพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ได้กำหนดมาตรการทางกฎหมาย ในการ คุ้มครองเด็ก ซึ่งมีอายุต่ำกว่า 18 ปี แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส ซึ่งวัตถุประสงค์ หลักของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กคือ การวางมาตรการในการปฏิบัติต่อเด็กที่เหมาะสม โดย หลักการปฏิบัติต่อเด็กที่สำคัญ คือ การปฏิบัติต่อเด็กไม่ว่ากรณีใด ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของ เด็กเป็นสำคัญและไม่ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (มาตรา 22) กำหนดให้ผู้ปกครองต้อง อุบัติการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน พัฒนาเด็กตามสมควรแก่ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม แห่งท้องถิ่น แต่ต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานขั้นต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนดในกฎกระทรวง การปฏิบัติต่อ เด็ก (มาตรา 23) ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ

- (1) กระทำหรือละเว้นกระทำอันเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก
- (2) จงใจ ละเลยไม่ให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิต
- (3) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควร หรือน่าจะทำให้ เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำผิด
- (4) โฆษณา เผยแพร่ด้วยประการใดเพื่อรับหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มีโชญาติของเด็ก
- (5) บังคับ ชูเชื้อ ชักจูง ส่งเสริม ยินยอมหรือกระทำการใดให้เด็กไปขอทาน เร่ร่อน

(6) ใช้จ้างหรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ มีผลกระทบต่อการศึกษาเจริญเติบโต หรือขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก

(7) บังคับ ชูเชื้อ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใด เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้าอันมีลักษณะเป็นการขัดขวางต่อการเจริญเติบโตหรือพัฒนาการของเด็กหรือมีลักษณะเป็นการทารุณกรรมต่อเด็ก

(8) ใช้หรือยินยอมให้เด็กเล่นกา รพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า

(9) บังคับ ชูเชื้อ ใช้ ชักจูง ยุยง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กแสดงหรือกระทำการอันมี ลักษณะลามกอนาจาร ไม่ว่าจะ เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าตอบแทนหรือเพื่อการใด

(10) จำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สุราหรือบุหรี่แก่เด็กเว้นแต่ปฏิบัติทางการแพทย์

(มาตรา 26) คดีอาญาตาม พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมี 9 มาตรา กรณีฝ่าฝืนข้อห้ามมิ ให้ปฏิบัติต่อเด็กรวม 10 ประการ ตาม มาตรา 26 (มาตรา 78) กรณีฝ่าฝืนบทบัญญัติห้ามโฆษณาหรือ เผยแพร่ข้อมูล เกี่ยวกับเด็กหรือผู้ปกครองทางสื่อมวลชนตามมาตรา 27 กรณีผู้ปกครองสวัสดิภาพ หรือผู้ปกครองเด็กเปิดเผยชื่อตัว ชื่อสกุล ภาพหรือข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับเด็กหรือผู้ ปกครองตาม มาตรา 50 กรณีผู้ปกครองสวัสดิภาพ ผู้ปฏิบัติงานในสถานเลี้ยงเด็ก สถานสงเคราะห์ ฯลฯ ทำร้าย กักขัง ทอดทิ้ง ลงโทษเด็กรุนแรงตามมาตรา 60 (มาตรา 79) กรณีขัดขวางไม่ให้เจ้าหน้าที่เข้าไปใน สถานที่หรือยานพาหนะที่สงสัยว่ามีการทารุณกรรมเด็ก หรือสถานที่อยู่อาศัยของผู้ปกครองตาม มาตรา 30(1) หรือ (5) กรณีไม่ส่งเอกสารหรือส่งเอกสารเท็จต่อเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 30(4) กรณีไม่ ยอมให้ถ้อยคำหรือให้ถ้อยคำเท็จต่อเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 30(3) (มาตรา 80) กรณีฝ่าฝืนข้อกำหนด ของศาลที่ห้ามเข้าเขตกำหนดหรือใกล้ตัวเด็กตามมาตรา 43 (มาตรา 81) กรณีจัดตั้งสถานรับเลี้ยงเด็ก สถานสงเคราะห์โดยมิได้รับอนุญาตตามมาตรา 52 (มาตรา 82) กรณีเจ้าของหรือผู้ปกครอง สวัสดิ ภาพของสถานรับเลี้ยงเด็ก ฯลฯ ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก (มาตรา 83) กรณีกระทำ การเป็นผู้ปกครองสวัสดิภาพของสถานแรกรับ สถานสงเคราะห์โดยมิได้รับแต่งตั้งตามมาตรา 55 (มาตรา 84) กรณีกระทำการยุยงส่งเสริมให้นักศึกษาฝ่าฝืนระเบียบโรงเรียนตามมาตรา 64 (มาตรา 85) กรณีไม่อำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการเข้าในสถานที่หรือยานพาหนะเพื่อตรวจสอบ การ ฝ่าฝืนกฎหมายหรือระเบียบของนักเรียนหรือ นักศึกษา (มาตรา 86) โทษตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ส่วนใหญ่โทษไม่หนักเพราะมุ่งคุ้มครองมากกว่าลงโทษ ซึ่งมี 3 ระดับ

1. จำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับคือกรณี (มาตรา

79)

2. จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับคือกรณี (มาตรา 78และมาตรา 85)

3. จำคุกไม่เกิน 1 เดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับคือ กรณีอื่นทั้งหมด คดีปกครองตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มี 5 กรณี กรณีปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เด็กเข้ารับการสงเคราะห์โดยผู้ปกครองไม่ยินยอมหรือไม่เห็นด้วยเรื่องกำหนดระยะเวลาหรือผู้ปกครองขอรับเด็กไปดูแลแต่ได้รับการปฏิเสธ ผู้ปกครองต้องนำคดี ไปสู่ศาลภายใน 120 วันนับแต่วันทราบคำสั่ง (มาตรา 38)

กรณีส่งเด็กไปสถานแรกรับระหว่างการสืบเสาะและพินิจครบ 7 วันแล้วแต่ยังหาวิธีการคุ้มครองสวัสดิภาพที่เหมาะสมไม่ได้ เจ้าหน้าที่หรือพนักงานอัยการร้องขอขยายเวลาต่อศาลได้ โดยรวมเวลาที่ขยายแล้วต้องไม่เกิน 30 วัน (มาตรา 42) กรณีไม่มีการฟ้องคดีแต่มีพฤติการณ์น่าเชื่อว่าทารุณกรรมเด็ก เจ้าหน้าที่หรือพนักงานอัยการร้องให้ศาลออกคำสั่งห้ามกระทำโดยศาลมีอำนาจสั่งให้ตำรวจจับกุมมาถ่วงได้ครั้งละไม่เกิน 30 วัน (มาตรา 43) กรณีผู้ปกครองไม่เห็นด้วยที่ปลัดกระทรวงหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้เด็กเข้ารับการคุ้มครองสวัสดิภาพหรือเจ้าหน้าที่กำหนดให้เด็กทำงานบริการสังคมหรือสาธารณประโยชน์ ผู้ปกครองไม่เห็น ด้วยมีสิทธินำคดีสู่ศาลภายใน 120 วันนับแต่วันทราบคำสั่ง (มาตรา 46) กรณีศาลมีคำสั่งให้จ่ายเงินเพื่อการสงเคราะห์คุ้มครองสวัสดิภาพและส่งเสริม ความประพฤติเด็กรวมทั้งครอบครัวและครอบครัวอุปถัมภ์เด็ก (มาตรา 73)

จากบทบัญญัติดังกล่าวของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ข้างต้น ผู้ศึกษามีความเห็น ว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังมีข้อบกพร่องหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในการตีความกฎหมาย ปัญหาของกา รที่ตัวพระราชบัญญัตินี้มีความขัดแย้งกันเอง หรือปัญหาในการบังคับใช้และแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งหลังจากที่ได้ศึกษา ผู้ศึกษามีความเห็น ว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ยังมีปัญหาในการบังคับใช้หลายประการ โดยขอกล่าวเป็นประเด็น ๆ ไปดังนี้

1. ปัญหาเรื่องศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีวัตถุประสงค์หลัก คือ เป็นกฎหมายที่ บังคับใช้เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เป็นกฎหมายที่ให้การช่วยเหลือเยียวยาแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความประพฤติของนักเรียน นักศึกษา โดยมีกรวางแนวทางในการปฏิบัติโดยให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและมีการกำหนดให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีหน้าที่ในการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอนพัฒนาเด็ก และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 5 กำหนดว่า ศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัวตาม

กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เว้นแต่ในจังหวัดใดยังไม่ได้เปิดทำการศาลเยาวชนและครอบครัวหรือแผนกคดีเยาวชนและครอบครัวขึ้นในศาลจังหวัด ให้ศาลจังหวัดมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามพระราชบัญญัตินี้ เนื่องด้วยว่าตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว ได้มีการแก้ไขปรับปรุงและประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2553 ซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในมาตรา 8 ให้มีการสร้างศาลเยาวชนและครอบครัวขึ้นในทุกจังหวัด จากบทบัญญัติข้างต้นทำให้ผู้ที่ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก นั้น เป็นได้ทั้งผู้มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ หรืออาจมีอายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ เมื่อได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ต้องนำคดีนั้นขึ้นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อทำการพิจารณาซึ่งโทษตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็คนั้น พ.ศ.2546 นั้น มาตรา 78 ถึง 86 นั้นมีโทษคือจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของผู้พิพากษาคนเดียว ตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม มาตรา 17 และมาตรา 25 (5) แต่เนื่องด้วยกฎหมายมิได้มีการกำหนดให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลเยาวชนและครอบครัว จึงทำให้ศาลเยาวชนและครอบครัวไม่สามารถนำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กได้ ซึ่งถ้าในกรณีที่โจทก์ฟ้องจำเลยในการกระทำความผิดกรรมเดียวแต่ผิดกฎหมายหลายบท กล่าวคือ ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก และ กฎหมายอื่นที่มีโทษสูงกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ซึ่งกรณีดังกล่าวกฎหมายมิได้มีการกำหนดแนวทางไว้เรื่องดังกล่าวจะต้องนำขึ้นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวหรือศาลจังหวัด ซึ่งผู้ศึกษาเห็นว่าควรจะให้มีการกำหนดให้ชัดเจนเพื่อแนวทาง โดยกำหนดให้ศาลเยาวชนมีอำนาจพิจารณาเฉพาะการกระทำ ความผิดของเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ และ คดีครอบครัวเท่านั้น ในส่วนของการกระทำ ความผิดของผู้ที่มีอายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ กฎหมายควรมีการกำหนดให้นำเรื่องดังกล่าวฟ้องต่อศาลจังหวัดเพื่อทำการพิจารณาและเพื่อความสะดวกในการพิจารณา และถ้าเป็นการกระทำความผิดกรรมเดียวแต่ผิดกฎหมายหลายบท ควรจะมีการแยกฟ้องให้ชัดเจน เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาคดีและลดปัญหาการลักลั่นในการดำเนินคดีในศาลแขวงได้

2. ปัญหาการตีความเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ประสงค์ที่จะมุ่งคุ้มครอง ปกป้อง ป้องกันและสนับสนุนเด็กในทุก ๆ ด้านและป้องกันมิให้เด็กตกเป็นเหยื่อของการกระทำความผิด รวมถึงให้การคุ้มครองต่อเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิด พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 4 ได้มีการกำหนดคำนิยาม “เด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด” หมายความว่า เด็กที่ประพฤติ

คนไม่สมควรเด็กที่ป ระกอบอาชีพหรือคบหาสมาคมกับบุคคลที่น่าจะชักนำไปในทางกระทำผิด กฎหมายหรือขัดต่อศีลธรรมอันดี หรืออยู่ในสภาพแวดล้อม หรือสถานที่อันอาจชักนำไปในทาง เสียหาย ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิดปัญหาขึ้นใน การตีความเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด เนื่องจากกฎกระทรวงบัญญัติไว้กว้างทำให้เกิดปัญหา ในการตีความ ซึ่งเรื่องดังกล่าว ถือเป็นดุลพินิจไม่มีแนวทางที่แน่นอน เนื่องจากก่อนที่จะมี พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ออกมา จะใช้ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 294 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2515 ข้อ 20 ประกอบกับกฎกระทรวงที่ออกตามคณะปฏิวัติ แต่เมื่อพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก ประกาศใช้ จึงมีการยกเลิก ประกาศคณะปฏิวัติ ดังนั้น กฎกระทรวงที่ยกเลิกไปแล้ว ดังกล่าวนั้น จึงถูกยกเลิกไปด้วย ดังนั้นคำว่าประพฤตินั้นไม่สมควรจึงไม่มีเอกสารใดเป็นลายลักษณ์ อักษรที่แน่นอน

3. ปัญหาการแจ้งการสงเคราะห์เด็กมาตรา 29 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก เนื่องจาก พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีวัตถุประสงค์หลักในการที่จะปกป้อง คุ้มครอง ดูแล เด็ก จากการถูกทำร้ายและให้การช่วยเหลือเด็กที่พึ่งจะต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 29 วรรคหนึ่ง กำหนดให้ผู้ใดพบเห็นเด็กตกอยู่ใน สภาพจำต้องได้รับการสงเคราะห์หรือคุ้มครองสวัสดิภาพ ตามหมวด 3 และหมวด 4 จะต้องให้การ ช่วยเหลือเบื้องต้นและแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ หรือผู้มีหน้าที่ คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กตามมาตรา 24 โดยมีซักช้า วรรคสาม กำหนดว่า การแจ้งหรือการรายงาน ตามมาตรานี้ เมื่อได้กระทำโดยสุจริตย่อมได้รับความคุ้มครองและไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทาง อาญาหรือทางปกครอง แต่เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติ กับพบว่าไม่มีบทลงโทษเหมือนในกฎหมาย อาญา แต่กลับเป็นการให้ทุกคนร่วมมือกัน ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าจะให้ การกระทำดังกล่าวมี บทลงโทษทางอาญา

4. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก เนื่องจาก การที่ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child: CRC) เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2535 และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 26 เมษายน 2535 ทำให้ต้อง ปฏิบัติตามเงื่อนไขซึ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิ ซึ่งสาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กคือ เด็กทุก คนมีสิทธิต่าง ๆ ติดตัวมาตั้งแต่เกิดและประเทศสมาชิกต้องดำเนินมาตรการ ต่าง ๆ เพื่อให้การ ปกป้องคุ้มครองและส่งเสริมการใช้สิทธิของเด็กได้อย่างเต็มที่และอย่างน้อยต้องเป็นไปตาม มาตรฐานของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่า ข้อกำหนดในอนุสัญญา

ว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลคุ้มครองเด็ก ในการเป็นภาคีอนุ สัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ประเทศภาคีสมาชิกต้องปฏิบัติตามอนุสัญญา กล่าวคือ

- 1) เด็กทุกคนจะต้องได้รับการอยู่รอด
- 2) เด็กต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ
- 3) สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครองทันทีที่เกิดเหตุ
- 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม

เนื่องจากพระ ราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ในหมวดที่ 7 ซึ่งประกอบด้วยมาตรา 63 ถึงมาตรา 72 ที่บัญญัติเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา ที่ได้มีการให้อำนาจเด็ดขาดต่อเจ้าหน้าที่มากเกินไปในการคุกคาม เสรีภาพของเด็ก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้ จะ เห็นว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กไม่ได้มีเจตนาที่จะมุ่งลงโทษ แต่ มีเจตนาที่จะมุ่งคุ้มครอง ปกป้องและการที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิก มีผลทำให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานขั้นต่ำที่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กกำหนด แต่ยังมีปัญหาว่าในหมวดที่ 7 ของพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ .2546 ยังดำเนินการไม่สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าจะหามาตรการเยียวยา แทนการกระทำที่เป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของเด็ก

5. ปัญหาคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็ก เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็ก ส่วนใหญ่ จะเป็นข้าราชการประจำ ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาตรา 17 กำหนด ให้มีคณะกรรมการคุ้มครองเด็กจังหวัด ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นประธานกรรมการ รองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นรองประธานกรรมการ อัยการจังหวัด พัฒนาการจังหวัด แรงงานจังหวัด ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด ผู้แทนศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัด หรือผู้แทนศาลจังหวัด ในกรณี ที่จังหวัดนั้น ไม่มีศาลเยาวชนและครอบครัว ผู้แทนสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจังหวัดหรือผู้แทนกระทรวงยุติธรรม ซึ่งแต่งตั้งจากข้าราชการในจังหวัดในกรณีที่จังหวัดนั้น ไม่มีสถานพินิจ นายองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นกรรมการและกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งผู้ว่ารา ชการจังหวัด แต่งตั้งจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีประสบการณ์ในการทำงานที่ทำในวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ครู จิตวิทยา กฎหมาย แพทย์ วิชาชีพและสองคน โดยจะต้องมีผู้แทนจากภาคเอกชนอย่างน้อยวิชาชีพละหนึ่งคน และ แต่งตั้งจากผู้มีประสบการณ์ด้านสวัสดิการเด็กอีกสองคน โดยมีพัฒนาสังคมและ สวัสดิการจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นสตรีไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม

คณะกรรมการการคุ้มครองเด็กจังหวัดจะแต่งตั้งข้าราชการในจังหวัดนั้นไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการก็ได้ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า คณะกรรมการที่เข้ามาทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็กเด็กส่วนใหญ่จะเป็นข้าราชการประจำ และเป็นตัวแทนจากภาคเอกชนที่จะต้องมีส่วนร่วม ซึ่งในปัจจุบันมีปัญหาว่าไม่มีตัวแทนจากภาคประชาชน หรือ จากตัวเด็ก เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นปัญหาที่รัฐควรจะแก้ไข เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้ ได้เข้าถึงเจตนารมณ์ในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

6. ปัญหาการปฏิบัติต่อเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มาตรา 26 (3) เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีมาตรการที่สำคัญในการคุ้มครองเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มาตรา 26 กำหนดให้ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น ไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการ ดังต่อไปนี้ (3) บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม หรือยินยอมให้เด็กประพฤติตนไม่สมควรหรือน่าจะทำให้เด็กมีความประพฤติเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ในกรณีดังกล่าวข้างต้นนั้น มีการพูดถึงกันมากในกรณีที่เด็กและเยาวชน ไปสร้างความเดือดร้อนรำคาญ หรือ มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เด็กขโมยของ แข่งรถซิ่ง หรือการทะเลาะวิวาทของเด็กที่มีให้เห็นกันอยู่บ่อยครั้ง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามมาตรา 26 (3) นั้น ผู้ศึกษาขอแยกเป็น 2 กรณี คือ กรณีที่ผู้ปกครอง บังคับ ชูเชิญ ชักจูง ส่งเสริม เด็กมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิด เช่น รู้ว่าลูกมีพฤติกรรมก้าวร้าวชอบชกต่อยกับเพื่อนบ้านอยู่เป็นประจำ แต่กับไม่ห้ามปราม หรือ รู้ว่าลูกติดยาเสพติดแต่ยังยินยอมให้ทำต่อไป

กรณีดังกล่าวผู้ศึกษามีความเห็น ว่า ผู้ปกครองต้องร่วมรับผิดชอบในการกระทำความผิดของเด็กด้วย เมื่อดูจากเจตนาของผู้ปกครองแล้วยินยอมให้ลูกมีความประพฤติที่ไม่เหมาะสม แต่ในกรณีของผู้ปกครองที่ไม่มีเจตนาที่จะก่อให้เกิดเด็กกระทำความผิด แต่เป็นเพราะการกระทำความผิดเกิดจากตัวของเด็กเองซึ่งอาจเกิดจากเด็กที่มีสภาพจิตใจต่ำกว่ามาตรฐานทนต่อสภาพแวดล้อมไม่ได้ หรือ ปัญหาในการคบเพื่อนทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่เลวแบบ กรณีดังกล่าว ถ้าจะให้ผู้ปกครองต้องร่วมรับผิดชอบในปัญหาดังกล่าวผู้ศึกษาคิดว่า จะยังเป็นการสร้างปัญหาให้แก่เด็กและผู้ปกครอง ซึ่งสาเหตุจากการกระทำความผิดส่วนใหญ่ เริ่มต้นมาจากที่ครอบครัวแตกแยก ปัญหาการหย่าร้าง พ่อแม่ไม่มีเวลาเนื่องจากการทำงาน ทำให้เด็กเกิดปัญหา ดังนั้นผู้ศึกษามีความเห็น ว่า ถ้าจะให้ผู้ปกครองต้องรับผิดชอบในกรณีดังกล่าวเป็นการที่จะสร้างภาวะเครียดและปัญหาครอบครัวมากขึ้นไป ซึ่งผิดกับกรณีแรกที่ผู้ปกครองรับรู้และมีเจตนาที่จะให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นั้น ไม่ได้มีวัตถุประสงค์ในการที่จะลงโทษเด็กหรือผู้ปกครอง ดังนั้นการนำ

ผู้ปกครองที่ไม่ได้มีเจตนา หรือส่งเสริมให้เด็กกระทำความผิดมาร่วมรับผิดชอบ จึงไม่ใช่การแก้ปัญหาที่ต้นเหตุ

7. ปัญหาการสงเคราะห์เด็ก เนื่องจากพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 นับว่าเป็นกฎหมายที่มีหลักการสำคัญที่วางแนวทางในการสงเคราะห์และคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็ก ซึ่งเด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์และคุ้มครองตามกฎหมาย ได้แก่ ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ แต่ไม่รวมถึงผู้ที่บรรลุนิติภาวะด้วยการสมรส พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กมาตรา 32 กำหนด เด็กที่พึงได้รับการสงเคราะห์ ได้แก่

- (1) เด็กเร่ร่อน หรือเด็กกำพร้า
- (2) เด็กที่ถูกทอดทิ้งหรือพลัดหลง
- (3) เด็กที่ผู้ปกครองไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูได้ด้วยเหตุใด ๆ เช่น ถูกจำคุก กักขัง พิกار ทูพพลภาพ เจ็บป่วยเรื้อรัง ยากจน เป็นผู้เยาว์ หย่า ถูกทิ้งร้าง เป็นโรคจิตหรือโรคประสาท
- (4) เด็กที่ผู้ปกครองมีพฤติกรรมหรือประกอบอาชีพไม่เหมาะสมอันอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการทางร่างกายหรือจิตใจของเด็กที่อยู่ในความปกครองดูแล
- (5) เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ถูกใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ถูกทารุณกรรม หรือตกอยู่ในภาวะอื่นใดอันอาจเป็นเหตุให้เด็กมีความประพฤติดีเสื่อมเสียในทางศีลธรรมอันดีหรือเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ

- (6) เด็กพิกار
 - (7) เด็กที่อยู่ในสภาพยากลำบาก
 - (8) เด็กที่อยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์
- โดยกระบวนการและวิธีการในการสงเคราะห์เด็กนั้น เริ่มต้นจากการที่ เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองเด็กได้รับแจ้ง หรือพบเห็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ต้องดำเนินการ

- (1) ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์เด็กและครอบครัว
- (2) มอบเด็กให้ผู้เหมาะสมอุปการะเลี้ยงดูแทนไม่เกิน 1 เดือนกรณีเด็กกำพร้า
- (3) ดำเนินการเพื่อให้เด็กเป็นบุตรบุญธรรมตามกฎหมายว่าด้วยการรับเด็กเป็นบุตรบุญธรรม
- (4) ส่งเด็กเข้ารับการอุปการะในครอบครัวอุปถัมภ์
- (5) ส่งเด็กเข้าสถานดูแลเด็กด้านต่าง ๆ ตามหมวด 6 จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นในเรื่องของการสงเคราะห์เด็กนั้น

จะเห็นได้ว่าเด็กที่พึงจะได้รับการสงเคราะห์นั้นส่วนใหญ่ เป็นเด็กที่มีปัญหาในครอบครัว ซึ่งกระบวนการในการสงเคราะห์เด็กตามมาตรา 33 ผู้ศึกษามีความคิดเห็น ว่ารัฐควรที่จะมีมาตรการในการเยียวยา ช่วยเหลือเด็กและครอบครัว ควรกำหนดเงื่อนไขและกระบวนการในมอบเด็กที่อยู่ในความอุปการะ โดยต้องให้เด็กยินยอมด้วย และควรมีมาตรการเยียวยาเด็ก ภายหลังจากการที่ได้รับการสงเคราะห์ โดยสมควรที่มีการติดตามผลทุกหกเดือนภายหลังที่เด็กได้รับการ สงเคราะห์จนครบกำหนดสองปี

ข้อเสนอแนะ

จากบทที่ 4 ผู้ศึกษาได้กล่าวถึงรายละเอียดของปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มาแล้ว ในส่วนนี้ผู้ศึกษาจะขอเสนอความคิดเห็นและแนวทางการแก้ไข พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 เพื่อให้กฎหมายฉบับนี้สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา ให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยผู้ศึกษาจะขอกล่าวเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

1. ปัญหาเรื่องของเขตอำนาจศาลตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 ตามที่ได้กล่าวมาแล้วว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มิได้มีการเปิดช่องให้นำกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับ ในศาลเยาวชนและครอบครัว ทำให้ผู้ที่ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ที่มีอายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ถ้าได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ต้องนำเรื่องดังกล่าวขึ้นฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวเพื่อทำการพิจารณา ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวเพื่อความสะดวกในการพิจารณาพิพากษา และทำเกิดปัญหาคดีล่าช้า ในศาล ควรจะมีการแยกในส่วนของพิจารณาให้ชัดเจนกล่าวคือ ผู้ที่ได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่มีอายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ การฟ้องคดีควรฟ้องที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ในส่วนของกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ของผู้ที่มีอายุมากกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ควรจะนำเรื่องดังกล่าว ขึ้นฟ้องต่อศาล แขวงเพื่อทำการพิจารณา เพราะเนื่องจากว่า อัตราอย่างสูงตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก คือ โทษ จำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือ ปรับไม่เกิน 6 หมื่นบาท เป็นอำนาจของผู้พิพากษาคนเดียวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาตรา 17และมาตรา 25 (5)

อีกทั้งถ้าจำเป็นได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก และกฎหมายอื่นที่มีโทษหนักกว่าพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก กฎหมายควรกำหนดแนวทางให้แน่ชัดโดยการฟ้องควรรจะให้มีการยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัด เพื่อทำการพิจารณา

2. ปัญหา การตีความเด็กที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ควรจะกำหนดแนวทางในการปฏิบัติที่แน่นอน ของ เด็กที่มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิด รวมถึง ควรแก้ไขใน ช่องว่างของกฎหมายที่ทำให้ กิดปัญหาในการตีความ ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มาตรา 26 (3) ที่สมควรจะกำหนดในเรื่องของเวลาที่แน่นอน ทั้งในช่วงเปิด หรือ ปิด ภาคเรียนรวมถึงไปถึงสถานที่ มั่วสุม หรือ สถานที่ก่อให้เกิดเด็กมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการกระทำความผิด ที่ไม่ใช่แค่เพียงร้านอินเทอร์เน็ต ซึ่งควรจะรวมถึง โรงภาพยนตร์และร้านอาหาร ด้วยและรวมถึงถึงกรณีการสักรายของเด็ก ที่ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า ขาดกฎหมายที่ออกมาควบคุม ซึ่งกฎหมายเอง ควรจะมีการควบคุมในเรื่องของเกณฑ์ทางด้านอายุที่เหมาะสม

3. ปัญหาการ แจ้งการสงเคราะห์ เด็ก ตามที่ผู้ศึกษาได้กล่าวมาแล้วในข้าง ต้นว่า พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ไม่ได้เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อมีเจตนาที่จะลงโทษ แต่เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อให้ทุกภาคส่วน ช่วยกัน ในการ สอดส่อง ดูแล เด็ก แต่เนื่องจากว่า ใน ปัจจุบัน ด้วยสภาพแวดล้อมสังคมที่แปรเปลี่ยนไป อาชญากรรมมากขึ้น เมื่อมีการพบเห็นเด็กที่จำเป็นต้องได้รับการสงเคราะห์ ก็อาจจะปล่อยปละ ละเลย เพียงเพราะคิดว่าไม่ใช่เรื่องของตน ดังนั้นผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่า เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในสังคมไทย กฎหมายเองควรจะมีการกำหนดบทลงโทษ ให้เป็นความรับผิดชอบเช่นเดียวกับ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 374 ที่กำหนดว่าผู้ใดเห็นผู้อื่นตกอยู่ในอันตรายแห่งชีวิต ซึ่งตนอาจช่วยได้โดยไม่ควรกลัวอันตรายแก่ตนเองหรือผู้อื่น แต่ไม่ช่วยตามความจำเป็น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

4. ปัญหาการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ในหมวดที่ 7 มีมาตรการในการควบคุมเด็ก มากกว่าการช่วยเหลือ อีกทั้งมีการให้อำนาจต่อเจ้าหน้าที่ในการที่จะคุกคามต่อเสรีภาพของเด็กมากเกินไป จนลืมนึกไปว่า ในวัยของเด็ก ดังกล่าว ส่วนใหญ่จะเป็นช่วงของวัยรุ่น ตอนต้น ที่ จะมีพฤติกรรมต่อต้าน อีกทั้งบทบัญญัติในมาตรา 67 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ ในการคุกคาม ต่อเสรีภาพ ที่เป็นกรขัดต่อ อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ที่ประเทศไทยได้เข้ามาเป็นภาคีสมาชิก อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบกับ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การจะ เข้าในเคหสถานจำเป็นที่จะต้องมีความเห็น เว้นแต่ในความผิด ที่ได้ กระทำซึ่งหน้า แต่ตามพระราชบัญญัติ คุ้มครองเด็ก กับ ไม่มี

บทบัญญัติดังกล่าว ซึ่งผู้ศึกษา มีความคิดเห็นว่าควรที่จะหามาตรการในการเฝ้า ระวังหรือการลด อำนาจของเจ้าหน้าที่ แทนการ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่มากเกินไป จนทำให้เด็กเกิด พฤติกรรมต่อต้าน

5. ปัญหาคณะกรรมการที่ทำหน้าที่ในการคุ้มครองเด็ก ซึ่งพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก ควรจะเพิ่มให้มีตัวแทนจากภาคประชาชน และตัวเด็ก เข้าไป นอกเหนือ ออกจากหน่วยงานของรัฐ และ ภาคเอกชน เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้ วยสิทธิเด็ก ที่กำหนดให้สิทธิเด็ก ในการที่จะมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น และตัวแทนจากภาคประชาชน เพื่อเข้ามาร่วมแก้ปัญหาคั้งปัญหา ซึ่งการแก้ปัญหาคั้ง สำเร็จลุล่วงและเกิด ประสิทธิภาพต่อเมื่อ มีการร่วมแสดงความคิดเห็น และมีการนำไปบังคับใช้ ให้ เกิดประโยชน์

6. ปัญหาการปฏิบัติต่อเด็ก ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก มาตรา 26 (3) ในกรณีที่ ผู้ปกครอง รับรู้ว่ ลูก ของตนมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด เช่น ประพฤติตนไม่ดี เสพ ยาเสพติด แต่ตนปล่อยปละละเลย กรณีดังกล่าวสมควรที่จะให้ผู้ปกครองมีการร่วมรับผิดชอบ ในการ กระทำความผิด ดังกล่าวแต่ในกรณีที่ผู้ปกครองไม่มีส่วนรู้ รับรู้แต่การกระทำความผิด เกิดจากที่ตัว ของเด็ก เอง การที่กฎหมายจะให้ผู้ปกครองร่วมรับผิดชอบกับเด็ก ในกรณีดังกล่าว นับว่าจะก่อให้เกิด ปัญหาและภาวะ เครียดกับเด็ ก ยิ่งขึ้นไป ดังนั้นกฎหมายควรจะมีมาตรการเฝ้าระวังทั้งเด็กและ ครอบครัว อีกทั้ง คู่ที่เจตนาของผู้ปกครองเป็นสำคัญในการร่วมรับผิดชอบกับเด็ก

7. ปัญหาการสงเคราะห์เด็ก ซึ่งตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็กที่เป็นกฎหมายที่วาง แนวทางในการคุ้มครองสวัสดิภาพและการสงเคราะห์ กฎหมายควรที่จะกำหนดในเรื่ องของวิธีที่การ ที่เด็กจะเข้าสู่กระบวนการ สงเคราะห์โดยเฉพาะในกรณีที่เป็นปัญหามากคือ กรณีเด็กที่ติดยาเสพติด โดยการจะนำเด็กเข้าสู่กระบวนการสงเคราะห์เด็กนั้น ควรให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการคุ้มครอง เด็กจังหวัดในการส่งตัวเด็กเข้ารับการสงเคราะห์หรือช่วยเหลือหรือ เมื่อมีผู้แจ้งหรือพบเห็นเด็กที่ จำเป็นที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือ หรือ สงเคราะห์ สามารถที่จะ นำเด็กเข้าการตรวจร่างกายและ รับการช่วยเหลือได้โดยที่ไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากตัวเด็กหรือผู้ปกครอง ซึ่งรวมถึง กรณีการติดยาเสพติดในเด็กด้วย ที่ภาครัฐควรที่จะมีมาตรการฟื้นฟู ฟูเยียวยา ไม่ใช่แค่การคุ้มครอง เพียงอย่างเดียว โดยมีการติดตามผลทุกหกเดือนภายหลัง จากการที่เด็กได้รับการสงเคราะห์หรือ ฟื้นฟูแล้ว